

Cuprins

ARGUMENT.....	7
---------------	---

CAPITOLUL I

NOȚIUNI GENERALE. VECHI ȘI NOU.....	11
1.1. Comparație.....	11
1.2. Prevederi legale.....	17
1.2.1. Codul de procedură civilă de la 1865.....	17
1.2.2. Prevederi legale din noul Cod de procedură civilă Legea nr. 134/2010, modificată.....	23

CAPITOLUL 2

CITAREA ȘI COMUNICAREA ACTELOR DE PROCEDURĂ –

NOȚIUNI ȘI REGULI GENERALE.....	37
2.1. Citarea. Terminologie.....	37
2.2. Comunicarea actelor de procedură. Terminologie.....	39
2.3. Reguli generale privind citarea.....	44
2.4. Primul termen de judecată.....	50
2.5. Excepții de la regulă.....	56
2.5.1. Prezentare.....	56
2.5.2. Cauze care se soluționează fără citare.....	57
2.5.3. Termenul în cunoștință.....	61
2.6. Reguli privind comunicarea actelor de procedură.....	70
2.7. Excepții.....	76
2.8. Invocarea și înlăturarea neregularităților privind citarea.....	77
2.9. Ratio legis.....	90

CAPITOLUL III

CITAREA PĂRȚILOR ÎN PROCESUL CIVIL

ȘI COMUNICAREA ACTELOR DE PROCEDURĂ 92

- 3.1. Organe competente și modalități
de citare/comunicare..... 92
- 3.2. Drept comparat108
- 3.3. Locul citării.....111
- 3.4. Cuprinsul citației.....135
- 3.5. Procedura efectivă de citare137
 - 3.5.1. Citarea prin agenți ai instanței.....137
 - 3.5.2. Prezumții.....142
 - 3.5.3. Citarea și comunicarea prin poștă148
 - 3.5.4. Citarea prin mijloace care asigură transmiterea
textului actului și confirmarea primirii.....151
 - 3.5.5. Comunicarea direct în instanță și prin avocați
sau consilieri juridici.....152
 - 3.5.6. Citarea prin publicitate154
- 3.6. Dovada de citare și data îndeplinirii procedurii160

CAPITOLUL IV

VECHI ȘI NOU. ASPECTE POZITIVE ȘI ASPECTE NEGATIVE.....163

CAPITOLUL V

FORMULARE DIN SISTEMUL ECRIS 4.4.0.1167

BIBLIOGRAFIE181

Andreea TABACU

Judecător, Curtea de Apel Pitești, Secția a II-a civilă,
de contencios administrativ și fiscal
Conf. univ. dr., Universitatea din Pitești, Facultatea
de Drept și Științe Administrative

CITAREA ȘI COMUNICAREA ACTELOR DE PROCEDURĂ CIVILĂ

Ediția a II-a, revizuită și adăugită

Universul Juridic

București

-2015-

Abrevieri

alin.	alineat
art.	articol
BPI	Buletinul Procedurilor de Insolvență
C. Ap.	Curtea de Apel
CEDO	Curtea Europeană a drepturilor omului (Strasbourg)
C. civ.	Codul civil
C. pr. civ. 1865	Codul de procedură civilă din 1865
C. pr. fisc.	Codul de procedură fiscală
Convenție	Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (Convenția europeană a drepturilor omului)
CSJ	Curtea Supremă de Justiție
CSM	Consiliul Superior al Magistraturii
dec.	decizie
dec. civ.	decizia civilă
Dreptul	Revista „Dreptul” – serie nouă
ed.	ediția
Ed.	Editura
etc.	et caetera („și celelalte”)
H.G.	Hotărârea Guvernului
hot.	hotărâre
ICCJ	Înalta Curte de Casație și Justiție
JOUE	Jurnalul Oficial al Uniunii Europene

lit.	litera
M. Of.	Monitorul Oficial al României, Partea I
n.a.	nota autorului
NCC	Noul Cod civil
NCPC	Noul Cod de procedură civilă
nr.	numărul
O.G.	Ordonanța Guvernului
O.U.G.	Ordonanța de urgență a Guvernului
op. cit.	opera citată
p.	pagina
pp.	paginile
pct.	punctul
RRDP	„Revista română de drept privat”
s. civ.	secția civilă
s. civ. confl.	secția civilă și pentru cauze privind
mun. asig. soc.	conflicte de muncă și asigurări sociale
s. com.	secția comercială
s. com. cont.	secția comercială și de contencios
adm. fisc.	administrativ și fiscal
s. civ. propr. int.	secția civilă și de proprietate intelectuală
Trib.	Tribunalul
Trib. Suprem	Tribunalul Suprem
TFUE	Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
urm.	următoarele
vol.	volumul

Argument

În scopul garantării și protejării principiului consacrat în art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale – Dreptul la un proces echitabil –, printre principalele instrumente aflate la latitudinea codurilor interne ale statelor se află și principiul contradictorialității.

Contradictorialitatea este un principiu care ține de esența procesului civil, nefiind de conceput disponibilitate și drept la apărare fără contradictorialitate¹.

Noul Cod de procedură civilă reglementează expres în cuprinsul său acest principiu, acordându-i un text special în care se prevăd aspectele esențiale ale acestuia (art. 14 NCPC).

Contradictorialitatea nu trebuie înțeleasă strict ca o diferență de păreri expuse de părțile procesului, ci și ca posibilitatea fiecărei părți de a-și manifesta punctul de vedere², de a-și susține și dovedi ipoteza cea mai avantajoasă pentru sine³.

¹ Pentru o analiză detaliată a principiului contradictorialității, a se vedea M. Tăbârcă, *Drept procesual civil, vol. I, Teoria generală*, Ed. Universul Juridic, București, 2013, pp. 106-122.

² ICCJ, s. com., dec. nr. 3245/2004, în Buletinul Casației nr. 1/2005, p. 56.

³ CSJ, s. civ., dec. nr. 1852/2002: „Este încălcat principiul contradictorialității, iar hotărârea astfel pronunțată este lovită de nulitate, atunci când instanța, primind după închiderea dezbaterilor un set de acte, pe care nu le-a pus în discuția părților, pronunță hotărârea pe baza lor”.

Însă, pentru a fi în măsură să procedeze astfel, partea trebuie să cunoască existența procesului, piesele dosarului, poziția celorlalte părți.

În interpretarea Convenției europene a drepturilor omului, instanța de contencios european a arătat că trebuie distins între contradictorialitate și principiul egalității armelor, consacrat de jurisprudența Curții¹. Deși ambele rezultă din dreptul la un proces echitabil, ele se diferențiază în mare prin aceea că prin contradictorialitate se înțelege: posibilitatea părților într-un proces penal, civil, disciplinar de a lua cunoștință de toate piesele și observațiile prezentate judecătorului, de natură să-i influențeze decizia, fiind una dintre principalele garanții ale unei proceduri judiciare².

Spre deosebire de aceasta, egalitatea armelor presupune tratarea egală a tuturor părților pe toată durata desfășurării procedurii în fața unui tribunal, fără ca una dintre părți să fie avantajată în raport cu cealaltă sau celelalte părți în proces. Astfel, fiecărei părți trebuie să i se ofere posibilitatea rezonabilă de a-și susține cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație de net dezavantaj în raport cu adversarul ei³. Egalitatea armelor trebuie văzută ca un just echilibru creat între părți, fără a se aplica în raporturile dintre părți și tribunal⁴.

¹ C. Bîrsan, *Convenția europeană a drepturilor omului – Comentariu pe articole, vol. I, Drepturi și libertăți*, Ed. All Beck, București, 2005, p. 512.

² *Kamasinski c. Austriei*, CEDO, 19 decembrie 1989: „Necomunicarea unor informații utile și pertinente cauzei va fi privită ca o încălcare a contradictorialității”, în timp ce „dezechilibrul în comunicarea acestor informații este sancționat pe baza principiului egalității armelor”.

³ C. Bîrsan, *Convenția europeană a drepturilor omului – Comentariu pe articole*, ed. a 2-a, Ed. All Beck, București, 2010, pp. 490 și 491; *Kress c. Franței*, CEDO, dec. din 7 iunie 2001.

⁴ *De Haes și Gizzels c. Belgiei*, CEDO, 24 februarie 1997.

Contradictorialitatea se regăsește pe tot parcursul procesului civil¹, încă din etapa scrisă, de sesizare a instanței, când reclamantul depune cererea prin care își expune propriul punct de vedere, iar, în replică, pârâtul, prin întâmpinare sau prin cerere reconvențională, răspunde la fiecare capăt din cererea reclamantului, apărându-se sau pretinzând la rândul său ceva de la reclamant.

Citarea și comunicarea actelor de procedură reprezintă aspecte esențiale ale contradictorialității și, implicit, ale dreptului la apărare în procesul civil, pentru parte fiind esențial să cunoască existența procesului și actele de procedură întocmite, pentru a fi în măsură să-și construiască apărarea și să-și consolideze poziția procesuală.

Regula citării obligatorii a părții în procesul civil este la fel de veche ca și procedura în sine, neputându-se admite nici în vremurile cele mai îndepărtate o judecată fără contradictorialitate.

La romani, procedura legisanctiunilor se derula întotdeauna după anunțarea pârâtului despre proces, formalitățile specifice dreptului în această perioadă determinând chiar adoptarea unor reguli de citare caracterizate prin necesitatea pronunțării unor cuvinte solemne – *in ius vocatio*².

Și în perioada ulterioară, orice procedură derulată în fața „organului judiciar” – domnitorul – se desfășura numai după anunțarea procesului, de o manieră publică, „cu rogojina în cap”, „cu hârtia în proțap” și „cu plata ciobotelor”³.

¹ E. Oprina, I. Gârbuleț, *Tratat de executare silită*, vol. I, Ed. Universul Juridic, București, 2013, pp. 33-34.

² E. Molcuț, D. Oancea, *Drept roman*, Ed. Șansa, București, 1993, p. 63. *In ius vocatio* presupune pronunțarea unor cuvinte solemne – „te chem în fața magistratului”.

³ I. Peretz, *Curs de istoria dreptului roman, vol. II, Partea I. Monumentele vechiului drept roman*, editat de A.Th. Doicescu, București, 1928, p. 55.

În toate timpurile, ideea principală a cunoașterii cauzei ce se judecă și a actelor întocmite în cursul acesteia a fost însoțită de o serie de formalități, a căror măsură a fost dată de specificul fiecărei perioade.

În reglementarea modernă, citarea și comunicarea actelor de procedură a constituit sursa unei bogate jurisprudențe, determinată de respectarea formelor prescrise de lege pentru corecta efectuare a actului de procedură.

Deși se presupune că fiecare parte este interesată să finalizeze cât mai rapid procedura judiciară, nu de puține ori invocarea încălcării normelor relative la citare sau comunicare au atras prelungirea duratei procesului sau reluarea judecății în fața instanțelor de fond, constituind astfel și motiv de tergiversare a cauzei.

Cunoașterea exactă a dispozițiilor aplicabile, a intenției legiuitorului reflectată în acestea poate scuti și o posibilă speculare a modului de interpretare a normelor, cu intenția de a determina amânarea ori reluarea judecății.

Pentru a evita atare efecte, invocarea cu rea-credință a unor posibile încălcări ale dreptului la contradictorialitate, neacoperită în toate cazurile de lege, trebuie urmărită, identificată și sancționată.

Modul de citare și comunicare a actelor de procedură, cel puțin formal, substanțial modificate prin noul Cod de procedură civilă, tinde la împărțirea responsabilității între autoritate și destinatar, prin instituirea unor prezumții privind îndeplinirea procedurii, prevederea unor moduri de citare și comunicare noi, prin utilizarea mijloacelor moderne de comunicare, punerea de acord a pașilor procedurali cu realitățile actuale, conferirea unor efecte clare mențiunilor din registrele publice.

CAPITOLUL I

Noțiuni generale. Vechi și nou

1.1. Comparație

Necesitatea asigurării și protejării principiului contradictorialității și al dreptului la apărare a determinat legiuitorul să consacre în coduri secțiuni aparte pentru instrumentele procedurale, prin intermediul cărora se realizează aceste principii¹.

„Citațiile și comunicarea actelor de procedură” în Codul de procedură din 1865, respectiv „Citarea și comunicarea actelor de procedură” în noul Cod de procedură civilă, așa cum este intitulat capitolul² afectat în lege materiei analizate, prezintă generos regulile după care se efectuează actele de procedură necesare înștiințării participantului despre proces și despre actele întocmite.

Încă de la nivelul titlaturii capitolului, reglementarea nouă aduce o schimbare bine-venită, deoarece nu se mai raportează strict la „citație”, ca act de procedură, parte a procesului de „citare”³, ci chiar la acesta, care anunță complet

¹ D.N. Teohari, *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, Vol. I, Art. 1-526*, Ed. Hamangiu, București, 2013, pp. 374-408.

² Capitolul II din Titlul II al Cărții a II-a din Codul de procedură civilă din 1865, respectiv Capitolul al II-lea din Titlul IV al Primei Cărți a noului Cod de procedură civilă.

³ Sau „mijlocul tehnic de a aduce la cunoștință părților posibilitatea sau necesitatea de a îndeplini un act procedural” – I. Deleanu, *Tratat de procedură civilă, vol. I – Din perspectiva noului Cod de procedură civilă*,